

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS DĖL AUKŠTADVARIO REGIONINIO PARKO TVARKYMO PLANO PATVIRTINIMO

2016 m. lapkričio 11 d. Nr. D1- 763
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 10 d. nutarimo Nr. 503 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą“ 1.31 papunkčiu:

1. T v i r t i n u Aukštadvario regioninio parko tvarkymo planą (pridedama).
2. P a v e d u Aukštadvario regioninio parko direktijai pagal kompetenciją organizuoti Aukštadvario regioninio parko tvarkymo plano įgyvendinimą.
3. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. balandžio 7 d. įsakymą Nr. D1-189 „Dėl Aukštadvario regioninio parko tvarkymo plano patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.
4. N u s t a t a u, kad Aukštadvario regioninio parko tvarkymo plano originalas su visais procedūriniais dokumentais saugomas Valstybinėje saugomų teritorijų tarnyboje prie Aplinkos ministerijos.

Aplinkos ministras

Kęstutis Trečiokas

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2016 m. lapkričio 11 d. įsakymu Nr. D1-763

AUKŠTADVARIO REGIONINIO PARKO TVARKYMO PLANO AIŠKINAMOJO RAŠTO PAGRINDINIAI TEIGINIAI

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Aukštadvario regioninio parko (toliau – regioninis parkas) tvarkymo plano (toliau – Tvarkymo planas) sprendinius sudaro tekstinė dalis (aiškinamasis raštas) bei grafinė dalis (Tvarkymo plano brėžinys).

2. Tvarkymo plano tikslai yra šie:

2.1. nustatyti kraštovaizdžio tvarkymo zonas bei jų reglamentus;

2.2. nustatyti gamtos apsaugos kryptis ir priemones;

2.3. nustatyti kultūros paveldo apsaugos kryptis ir priemones;

2.4. nustatyti rekreacinio naudojimo plėtros kryptis ir priemones;

2.5. nustatyti gyvenviečių ir infrastruktūros plėtros kryptis.

3. Vietovėms, atitinkančioms gamtinių buveinių apsaugai svarbių teritorijų atrankos kriterijus, taikomas Bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 15 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“, nustatytas veiklos reglamentavimas.

II SKYRIUS TERITORIJOS TVARKOMASIS ZONAVIMAS

4. Tvarkymo plane pagal Saugomų teritorijų tipinius apsaugos reglamentus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 19 d. nutarimu Nr. 996 „Dėl saugomų teritorijų tipinių apsaugos reglamentų patvirtinimo“, nustatomos šios kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

4.1. konservacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

4.1.1. rezervatinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – reguliuojamos apsaugos (KMr) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.1.2. gamtos ir kultūros paveldo objektų teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – reguliuojamos apsaugos (KOr) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.2. miškų ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

4.2.1. ekosistemų apsaugos miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (MEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.2.2. rekreacinių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo (miško parkų) (MRe) ir intensyvaus pritaikymo (poilsio parkų) (MRi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.2.3. apsauginių miškų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – specializuoto apsauginio ūkininkavimo (MAS) ir bendrojo apsauginio ūkininkavimo (MAB) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.3. žemės ūkio paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

4.3.1. ekosistemas saugančių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekosistemas išsaugančio (konservacinio) ūkininkavimo (ŽEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.3.2. rekreacinių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus pritaikymo (ŽRe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.3.3. apsauginių agrarinių teritorijų kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – specializuoto apsauginio ūkininkavimo (ŽAs) ir bendrojo apsauginio ūkininkavimo (ŽAb) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.4. vandens ūkio tikslinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

4.4.1. ekosistemas saugančių vandenių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – išsaugančio ūkininkavimo (VEk) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.4.2. rekreacinių vandenių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRe) ir intensyvaus rekreacinio pritaikymo (VRi) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.4.3. bendrojo naudojimo (bendrosios apsaugos) vandenių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus apsauginio ūkininkavimo (VAe) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.5. kitos paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonos:

4.5.1. kultūros paveldo požiūriu vertingų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo (GEr) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.5.2. rekreacinių miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus (palaikomojo) tvarkymo (GRe) ir intensyvaus (formuojančiojo) tvarkymo (GRi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.5.3. apsauginių teritorijų miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – sugriežtinto geoekologinio reguliavimo (GAe) ir sugriežtinto vizualinio reguliavimo (GAi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.5.4. bendrojo tvarkymo miestų, miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyvaus tvarkymo (GŪe) ir intensyvaus tvarkymo (GŪi) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.5.5. rekreacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – subnatūralios (neurbanizuojamos) rekreacinės aplinkos (NRn) bei urbanizuotos rekreacinės aplinkos (NRu) kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.5.6. pramoninės – komunalinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – ekstensyviai technogenizuotos aplinkos (NFn) ir intensyviai technogenizuotos aplinkos (NFu) pramoninių – komunalinių sklypų kraštovaizdžio tvarkymo zonos;

4.5.7. komunikacinės – inžinerinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – intensyviai technogenizuotos aplinkos komunikacinių – inžinerinių sklypų (NTu) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.5.8. edukacinės paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – urbanizuotos aplinkos edukacinė (NDu) kraštovaizdžio tvarkymo zona;

4.5.9. gynybinės (karinės) paskirties žemės kraštovaizdžio tvarkymo zonų grupėje – urbanizuotos aplinkos gynybinė (karinė) (NHu) kraštovaizdžio tvarkymo zona.

III SKYRIUS

GAMOS APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

5. Pagrindinės regioninio parko gamtos apsaugos kryptys yra šios:

5.1. vertingų gamtinių kompleksų ir objektų bei atvirų kraštovaizdžio erdvių išsaugojimas;

5.2. biologinės įvairovės išsaugojimas.

6. Siekiant išsaugoti vertingus regioninio parko gamtinius kompleksus ir objektus bei atviras kraštovaizdžio erdves, numatoma:

6.1. tvarkyti, pritaikant pažintiniam turizmui, šiuos gamtinius objektus ir kompleksus: Amerikos lobą, Albinavos, Antaveršio, Gelionių ir Strėvos II duobes, Gelionių kalvą, Lausgenių velniabalę ir raudonžemio išeią, Ustronės riedulyną, Aukštadvario, Rangavos, Šafarnės, Paverknės ir Žaliosios šaltinius, Šaltinių kalnelį, Verknės ištakas;

6.2. neveisti naujų miškų kraštovaizdžio draustiniuose (išskyrus tvarkymo plano brėžinyje numatytus miško įveisimo plotus), kitose raiškiu kraštovaizdžiu pasižyminčiose teritorijose

(Antakmenių ir Tabaliukų hidrografiniuose draustiniuose, ekologinės apsaugos prioriteto zonoje tarp Aukštadvario miestelio ir Mergiškių kraštovaizdžio draustinio, Strėvininkų kaimo apylinkėse, Aukštadvario, Drabužio-Šamuko, Grendavės, Strėvos, Stareinės ir Tolkiškių rekreacinio funkcinio prioriteto zonose), botaniniu ir zoologiniu požiūriu vertingose teritorijose (buveinių apsaugai svarbiose teritorijose, Ubiškių miško apylinkėse), prie apžvalgos aikštelių, lankomų objektų ir vaizdingų turistinių trasų atkarpų;

6.3. užtikrinti žemės ūkio naudmenų gerą agrarinę ir aplinkosauginę būklę, apleistose žemėse atkurti žemės ūkio veiklą, šalinti savaime plintančius sumedėjusius augalus;

6.4. vykdant specialiuosius kraštovaizdžio formavimo kirtimus bei šalinant menkaverčius medžius ir krūmus, atverti vaizdingas kraštovaizdžio apžvalgos vietas: Vilkokšnio ežero vaizdą nuo Žuklijų piliakalnio; Aukštadvario kalvyno vaizdą nuo Gedanonių kalno ir Gelionių apžvalgos aikštelės; Aukštadvario HE tvenkinio, Marčežerio, Šamuko ežero, Tabaliukų ežerėlių ir Lavariškių piliakalnio vaizdą nuo magistralinio kelio A16; Aukštadvario HE tvenkinio vaizdą nuo Kartuvių kalno; vaizdą į Albinavos duobę nuo vietinės reikšmės kelio Albinavos kaime; vaizdą į Amerikos lobą; Bagdononių HE tvenkino vaizdą nuo Strėvos piliakalnio ir magistralinio kelio A16 Strėvos kaime; Lausgenių velniabalės ir Spindžiaus-Spindžiuko tarpežerio vaizdą nuo rajoninio kelio Nr. 4715; Sienio ežero vaizdą nuo vietinės reikšmės kelio Nikronių kaime; Spindžiaus kaimo vaizdą nuo vietinės reikšmės kelio; Stankos ežero vakarinę pakrantę; Šafarnės akivarų vaizdą; Tolkiškių koplytėlės vaizdą nuo Tolkiškių-Žaliosios kelio; Verknės slėnio vaizdą nuo Derionių apžvalgos aikštelės; Žaliųjų prūdelių vaizdą prie Žaliosios alko akmens.

7. Siekiant išsaugoti ir didinti regioninio parko biologinę įvairovę, numatoma:

7.1. išsaugoti (neužsodinti mišku, nesuarti) ir tvarkyti natūralias pievas, miškapieves, miško aikšteles ir laukymes, šalinant menkaverčius medžius ir krūmus bei ekstensyviai naudojant (ganant ir šienaujant);

7.2. išsaugoti (ganant, šienaujant, šalinant nendres ir menkaverčius medžius ir krūmus) atviras pievų ir pelkių buveines, svarbias retiesiems augalams ir gyvūnams, ypač entomofaunai ir paukščiams:

7.2.1. Drabužaičio, Mošios ir Žiezulio ežerų užpelkėjusiose pakrantėse;

7.2.2. Strėvos slėnyje ties Bagdononių kaimu;

7.2.3. Mergiškių miško pakraščiuose Gedanonių, Gelionių, Lavariškių, Mergiškių, Paliesio, Pamiškės, Sredninkų, Škilietų kaimų apylinkėse;

7.2.4. Spindžiaus ir Strėvos miškų pakraščiuose Spindžiaus ir Drabužninkų kaimų apylinkėse;

7.2.5. Ubiškių (Gubiškių) miško pakraščiuose Gubiškių, Keitonių, Mackantiškių ir Tamašiovos kaimų apylinkėse;

7.2.6. Verknės aukštupio kraštovaizdžio draustinyje;

7.2.7. Verknės kraštovaizdžio draustinyje ir Verknės botaniniame-zoologiniame draustinyje;

7.2.8. Vilkokšnio kraštovaizdžio draustinio rytinėje dalyje ties Antakalnio, Galaverknio, Panošiškių ir Žydkaimio kaimais;

7.3. atkurti ir palaikyti 5130 Kadagynų buveinę Vilkokšnio kraštovaizdžio draustinyje, pašalinant nebūdingus medžius ir krūmus bei šienaujant ir (arba) ganant avis;

7.4. išsaugoti žvyro iškasos pietinės ekspozicijos atodangas Pakalninkų kaime – smėliabičių, ilgažandžių bembiksų (*Bembix rostrata*) ir urvinių kregždžių (*Riparia riparia*) buveines;

7.5. tvarkant Aukštadvario dvaro parko ir Tolkiškių dvarvietės želdinius, palikti stambius sausuolius ir stuobrius – niūraspalviam auksavabaliui (*Osmoderma eremita*), purpuriniam plokščiavabaliui (*Cucujus cinnaberinus*), pelėdiniais paukščiams ir šikšnosparniams svarbias buveines, nupjovus pavojingas šakas;

7.6. išsaugoti gyvybingas saugomų rūšių populiacijas:

7.6.1. plikažiedžio linlapio (*Thesium ebracteatum*) buveinėje Paukšteliškių kaimo apylinkėse šienauti, šalinti menkaverčius medžius ir krūmus;

7.6.2. europinio miežvienio (*Hordelymus europaeus*) ir stačiosios dirsuolės (*Bromopsis erecta*) buveinėse Mergiškių gamtiniame rezervate išretinti ir pašalinti dalį krūmų ir krūmų ardo medžių;

7.6.3. vėjalandės šilagėlės (*Pulsatilla patens*) augavietėse Spindžiaus miške retinti pomiškį, formuoti ir palaikyti atviras aikšteles;

7.6.4. plačialapės klumpaitės (*Cypripedium calceolus*) augavietėse Spindžiaus miške ir Žaliosios kaimo apylinkėse kirsti medžių ir krūmų atžalas;

7.7. stiprinti ekosistemų ir biologinės įvairovės apsaugos funkcijas miškuose:

7.7.1. išsaugoti entomofaunai svarbius brandžius ir perbrendusius lapuočius medžius Mergiškių miške (Mergiškių kraštovaizdžio draustinyje), Skrebio miške (Skrebio botaniniame draustinyje), Ubiškių (Gubiškių) miške, Spindžiaus ir Strėvos miškuose (Spindžiaus kraštovaizdžio draustinyje);

7.7.2. gerinti miško buveinių struktūrą, didinant negyvos medienos (sausuolių, stuobrių ir virtuolių, ypač kietųjų lapuočių) kiekį, pirmiausia vabzdžiams ir geniniams paukščiams svarbiuose Mergiškių, Skrebio, Ubiškių (Gubiškių), Spindžiaus ir Strėvos miškuose, kuriuose turi būti paliekamas papildomas stovinčių negyvų medžių, stuobrių ir virtuolių skaičius (daugiau kaip 20 m³/ha);

7.7.3. Mergiškių, Ubiškių (Gubiškių) ir Skrebio miškuose nevykdyti kirtimų, kurie galėtų pabloginti 9160 Skroblynų buveinių būklę; vykdant sanitarinius kirtimus palikti kietųjų lapuočių medžius, stambius sausuosius ir virtuolius;

7.7.4. tinkamose buveinėse įrengti dirbtinius lizdus plėšriesiems paukščiams bei juodiesiems gandrums, kelti inkilus uoksiniams paukščiams ir šikšnosparniams;

7.7.5. nevykdyti sanitarinių kirtimų ir medienos išvežimo balandžio, gegužės ir birželio mėnesiais;

7.7.6. nesodinti svetimžemių rūšių medžių ir krūmų gamtinių ir kraštovaizdžio draustinių miškuose;

7.8. naikinti savaime plintančias invazines rūšis, nurodytas Invazinių Lietuvoje organizmų rūšių sąrašė, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. D1-433 „Dėl Invazinių Lietuvoje organizmų rūšių sąrašo patvirtinimo ir dėl kai kurių aplinkos ministro įsakymų pripažinimo netekusiais galios“, pirmiausia gausialapį lubiną Antakalnio kaimo apylinkėse, Verknės aukštupio kraštovaizdžio draustinyje, Skrebio miško aikštelėje ir šiauriniame miško pakraštyje, Sosnovskio barštį Verniejaus ežero vakarinėje pakrantėje ir Giriotiškių kaimo apylinkėse, vėlyvąją ievą Skrebio botaniniame draustinyje;

7.9. reguliuoti šernų, kiaunių, kranklių ir kormoranų gausą;

7.10. reguliuoti plaukimą baidarėmis Verknės upe pavasarį ir vasaros pradžioje (balandžio-birželio mėn.);

7.11. varliagyvių populiacijų būklės pagerinimui valyti senas kūdras, varliagyviams tinkamose buveinėse (šlapi pažemėjimai su balomis, pievomis, maži upeliai, šilti ir dumbletai užutekiai) įrengti naujas kūdras;

7.12. pagerinti raudonpilvės kūmutės (*Bombina bombina*) populiacijos būklę ir sudaryti palankias veisimosi, migracijos bei žiemojimo sąlygas:

7.12.1. Verknės botaniniame-zoologiniame draustinyje išvalyti 3 esamas ir iškasti 3 kūdras, šalia kūdrų suformuoti žiemavietes, įrengti pralaidą per kelią su apsauginėmis tvorelėmis;

7.12.2. Verknės aukštupio kraštovaizdžio draustinyje įrengti 4 žiemavietes;

7.12.3. Škilietų ežerų pakrantėse šienauti, iškirsti menkaverčius medžius ir krūmus, iš nukirstų medžių ir krūmų suformuoti žiemavietes, tarpežeryje įrengti pralaidą per kelią su apsaugine tvorele;

7.13. išsaugoti perspektyvias bebravietes didesniuose pelkių masyvuose Verknės botaniniame-zoologiniame draustinyje, Verknės aukštupio kraštovaizdžio draustinyje, Spindžiaus kraštovaizdžio draustinyje;

7.14. įrengti žuvitakį Aukštadvario hidroelektrinėje, sudarant sąlygas lašišinių žuvų (margujų upėtakių, kiršlių) migracijai.

8. Siekiant užtikrinti regioninio parko gamtinės ekosistemos stabilumą bei stiprinti gamtinio karkaso ekologinį potencialą, būtina mažinti vietinę taršą:

8.1. nugriauti Tvarkymo plano brėžinyje pažymėtus apleistus statinius, jų liekanas ir sutvarkyti teritorijas;

8.2. Aukštadvaryje rekonstruoti vandenvietę ir vandens valymo įrenginius, plėsti vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklus, Čižiūnuose pastatyti vandens gerinimo ir nuotekų valymo įrenginius, įrengti nuotekų surinkimo tinklus, Grendavėje pastatyti vandens valymo įrenginius, rekonstruoti vandenvietę ir nuotekų valymo įrenginius, plėsti vandens tiekimo ir nuotekų surinkimo tinklus;

8.3. skatinama rūšiuoti atliekas, kompostuoti ar perdirbti susiskaidančias atliekas, įrengti susiskaidančių atliekų surinkimo aikšteles, diegti ekologiškas technologijas vietos gamybos įmonėse, ekologiškai ūkininkauti.

9. Siekiant vystyti ekologinį švietimą, numatoma:

9.1. įkurti gamtos mokyklą;

9.2. įrengti gamtinį mokomąjį taką Skrebio miške;

9.3. pastatyti paukščių stebėjimo bokštelį Verknės botaniniame-zoologiniame draustinyje.

IV SKYRIUS KULTŪROS PAVELDO APSAUGOS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

10. Regioninio parko kultūros vertybių apsaugos kryptys yra šios:

10.1. kultūros vertybių išsaugojimas vietoje;

10.2. kultūros vertybių tvarkyba.

11. Pagrindinė nekilnojamųjų kultūros paveldo vertybių apsaugos kryptis yra išsaugojimas vietoje, didžiausią dėmesį skiriant būklės stebėsenai, apsaugai nuo vizualinės taršos, ryšių su aplinka išsaugojimui ir stiprinimui bei pritaikymui lankyti.

12. Į Kultūros vertybių registrą įrašyti kultūros paveldo objektai, vietovės, taip pat jų teritorijos ir apsaugos zonos tvarkomos, saugomos ir naudojamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu bei kitais kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančiais teisės aktais. Kultūros paveldo objektų, jų teritorijų ir vietovių – kultūrinių draustinių bei jų apsaugos zonų apsaugą, tvarkybą ir naudojimą reglamentuoja kultūrinių draustinių nuostatai, apsaugos reglamentai ir nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentai, kurie rengiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo nuostatomis ir Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos kultūros ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. ĮV-261/D1-322 „Dėl nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių patvirtinimo“. Tvarkymo planas nenustato ir nekeičia nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijų ir apsaugos zonų. Jos nustatomos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiaisiais planais.

13. Numatoma saugoti šiuos kultūros vertybių požymių turinčius objektus:

13.1. pirmaeiliai objektai: Aukštadvario miestelio senoji dalis, Aukštadvario Kristaus atsimainymo bažnyčia, Aukštadvario senosios žydų kapinės, Babrauninkų, Drabužnikų, Gedanonių, Nikronių, Pakalninkų ir Strėvininkų kaimų senosios kapinės, Grendavės ir Tamelių I-ojo pasaulinio karo vokiečių karių kapinės, Strėvos kapinynas, Pamiškės senovės žemdirbystės vieta, Saloviškių senovės gamybos vieta (stiklo lydymo kosnis), Antaveršio velniaduobė, Rangavos alko II šaltinis, Šafarnios alko II šaltinis, Strėvos duobė, vad. Prasmegduobe, Strėvos šaltinio vieta, vad. Karališkąja virtuve, Verknės ištakų šventvietė;

13.2. mažesnės svarbos objektai: Alešiškių ir Vladislavos radavietės, Aukštadvario ir Bagdononių hidroelektrinės, Albinavos velniaduobė, Drabužnikų, Galaverknio, Mackantiškių, Pakalninkų, Strėvininkų ir Spindžiaus etnokultūriniai kaimai, etnokultūrinės sodybos Amerikos, Tamelių ir Vigodkos kaimuose, Jankovičių, Mergiškių, Poliesio, Tolkiškių ir Vladislavos dvarviečių

želdiniai, Grinkavos ir Žaliosios vandens malūnų vietos ir užtvankos, Guronų akmuo su pėda, Lavariškių akmuo, vad. Boba, Žaliosios akmuo, vad. Perkūno akmeniu, Lausgenių velniabalė, Spindžiaus šaltinis, vad. Kiputka, Purvynų ir Vladislavos senovės gamybos vietos, Vilniaus-Birštono ir Naujasodžių-Krakės senkelių atkarpos, P. Kulikausko gimtoji sodyba Purvynų kaime, Žaliosios pilkapių vieta, Žižniauskienės kapas, vad. Čigonės kryžiumi, Žydkaimio žydų maldos namų vieta.

14. Regioniniame parke į Kultūros vertybių registrą įrašytos kultūros vertybės tvarkomos vadovaujantis Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu, atsižvelgiant į nustatytus apsaugos tikslus ir režimą, naudojimo bei pritaikymo lankymui galimybes. Kultūros vertybių požymių turintys objektai ir vietovės tvarkomi atsižvelgiant į jų naudojimo bei pritaikymo lankymui galimybes:

14.1. archeologinio ir mitologinio kultūros paveldo vertybės – akmenys, bronzos ir geležies amžiaus radavietės, piliakalniai su gyvenvietėmis, pilkapynai ir pavieniai pilkapiai, kapinynai, Aukštadvario senojo miesto vieta, senosios šventvietės (alkakalniai, mitologiniai akmenys, šaltiniai, pelkės, daubos) – tvarkomos taikant reguliuojamos apsaugos režimą (KOr). Šios vertybės gali būti naudojamos pažintiniam turizmui bei visuomeniniams renginiams. Pritaikant archeologinio ir mitologinio kultūros paveldo vertybes lankymui, tvarkomi želdiniai, gali būti atliekami kraštovaizdžio formavimo kirtimai, įrengiama saugų ir vertybei nežalingą lankymą užtikrinanti infrastruktūra: laiptai, takai, sustojimo ir atokvėpio vietos, apžvalgos aikštelės ir kita. Pirmiausia turi būti tvarkomi ir pritaikomi pažintiniam turizmui šie archeologinio ir mitologinio kultūros paveldo objektai ir kompleksai: archeologinių paminklų kompleksas Žuklijuose – piliakalnis su gyvenvietė (u. k. 24144) ir piliakalnis II, vad. Piliakalniuku (u. k. 33656), Albinavos pilkapynas (u. k. 32937), Naujasodžių pilkapynas (u. k. 31277), Šafarnios alko akivarai (u. k. 20889), kultūros vertybių požymių turintys objektai – Verknės ištakų šventvietė, Pamiškės senovės žemdirbystės vieta, Albinavos ir Antaveršio velniaduobės, Lausgenių velniabalė, Rangavos alko šaltiniai;

14.2. architektūrinio, inžinerinio ir želdynų kultūros paveldo vertybės – architektūriniai ar inžineriniai požūriai vertingi statiniai, pastatai ir jų kompleksai ar liekanos, dvarviečių parkai ir želdiniai, hidroelektrinės, senovės gamybos vietos, senkelių ruožai – tvarkomos taikant reguliuojamos apsaugos režimą. Šiuose objektuose atliekami nustatyta tvarka suplanuoti ir suderinti restauravimo, tvarkymo ir (arba) atkūrimo darbai, vertybės pritaikomos visuomenės poreikiams, pirmiausia pažintiniam turizmui. Pirmiausia turi būti tvarkomi ir pritaikomi pažintiniam turizmui šie architektūrinio, inžinerinio ir želdynų kultūros paveldo objektai ir kompleksai: Aukštadvario dvaro sodyba ir parkas (u. k. 776), Tolkiškių dvaro senųjų kapinių koplyčia (u. k. 26898), kultūros vertybės požymių turintis objektas – Vytautavos (Saloviškių) stiklo gamybos vieta;

14.3. etnografiniai kaimai tvarkomi taikant sugriežtinto vizualinio reguliavimo (GAi) režimą. Pirmiausia turi būti tvarkomi ir pritaikomi pažintiniam turizmui vertingiausi – Mackantiškių, Pakalninkų – etnokultūriniai kaimai (kultūros vertybių požymių turintys objektai). Tvarkant etnokultūrinius kaimus, mišku apaugančiose naudmenose skatinama atkurti atvirą tradicinį kraštovaizdį, šalinant menkaverčius medžius ir krūmus, ganant ir šienaujant;

14.4. istorinio ir memorialinio kultūros paveldo vertybės – iškilias krašto asmenybes menančios vietos, kapai, senosios kaimų kapinės, Aukštadvario žydų kapinės, Pirmojo pasaulinio karo karių kapinės, Žydkaimio žydų maldos namų vieta – tvarkomos taikant reguliuojamos apsaugos režimą. Šiose vertybėse tvarkomi želdynai, kuriama ir (arba) plėtojama pažintiniam lankymui būtina infrastruktūra. Pirmiausia turi būti tvarkoma ir pritaikoma pažintiniam turizmui Mergiškių kaimo senosios kapinės (u. k. 36094), kultūros vertybių požymių turintys objektai – Lietuvos partizanų ir ryšininkų žūties vieta Grendavėje, Tamelių Pirmojo pasaulinio karo vokiečių karių kapinės, Žižniauskienės kapas, vad. Čigonės kryžiumi, Žydkaimio žydų maldos namų vieta;

14.5. urbanistinis kultūros paveldas – Aukštadvario miestelio senoji dalis (u. k. 38448, 21475) – tvarkomas taikant kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo (GER) režimą;

14.6. nekilnojamosios dailės kultūros paveldo vertybės – kryžiai, paminklai, skulptūros, koplytstulpiai, koplytėlės, stogastulpiai – tvarkomos ir pritaikomos pažintiniam turizmui. Šioje

vertybių grupėje kuriama ir (arba) plėtojama pažintiniam lankymui būtina infrastruktūra, atliekami tvarkymo, restauravimo ir (arba) atkūrimo darbai.

15. Siekiant eksponuoti ir populiarinti kultūros paveldą, numatoma:

15.1. atkurti bei pritaikyti pažintiniam lankymui Aukštadvario dvaro sodybą ir parką su tvenkiniais (u. k. 776), kaip krašto istorijai ypač svarbų architektūrinį-istorinį kompleksą;

15.2. plėtoti kultūrinį turizmą pagal istorinių Vilniaus – Birštono ir Semeliškių – Onušio kelių ašis; istorinius kelius menančias vietas ir išlikusias vaizdingas senkelių atkarpas panaudoti formuojant pažintinio turizmo trasas ir takus;

15.3. plėtoti kultūrinį turizmą aplink Vilkokšnio ežerą, įrengiant žiedinę pažintinio turizmo trasą, tvarkant ir pritaikant lankymui kultūros paveldo vertybes: Žuklių archeologinių paminklų kompleksą, Verknės ištakų šventvietę, Didžiosios Kovos apygardos Siaubo būrio partizanų žūties vietą Grendavėje, Žydkaimio žydų maldos namų vietą, pabrėžiant Vasario 16-osios Akto signataro Donato Malinausko atminimą (Tolkiškių dvarvietė, Jankovičių palivarko vieta), kaimų raidos ir etnoarchitektūrinės ypatybės;

15.4. didesnę dėmesį skirti nematerialiam paveldui, vietos tradicijų, papročių ir senųjų amatų puoselėjimui ir gaivinimui, senųjų vietovardžių išsaugojimui.

V SKYRIUS

REKREACINIO NAUDOJIMO PLĖTROS KRYPTYS IR PRIEMONĖS

16. Regioninio parko rekreacinio naudojimo plėtros kryptys yra šios:

16.1. pažintinio turizmo vystymas, įrengiant pažintinio turizmo trasas ir takus, atnaujinant Regioninio parko lauko informacinę sistemą ir įrangą, saugant ir eksponuojant tradicinį kaimišką kraštovaizdį, gamtos ir kultūros paveldo vertybes, gyvąsias kultūrinės tradicijas ir raiškas, plėtojant gamtines ir kultūrinės ekspozicijas;

16.2. poilsavimo vystymas, plėtojant esamus bei statant ir įrengiant naujus rekreacinės infrastruktūros objektus Tvarkymo plane numatytose vietose.

17. Rekreacinis naudojimas regioniniame parke plėtojamas laikantis šių nuostatų:

17.1. poilsavimas ir rekreacinė infrastruktūra plėtojama rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje. Kitose regioninio parko dalyse kuriama pažintiniam turizmui reikalinga infrastruktūra;

17.2. rekreacinių paslaugų vystymas koncentruojamas Aukštadvario miestelyje ir Grendavės kaime;

17.3. regioninio parko draustiniuose vystomas pažintinis turizmas – įrengiamos autoturizmo ir dviračių turizmo trasos, pėsčiųjų pažintiniai ir mokomieji takai, privažiavimai ir priėjimai prie lankomų objektų, apžvalgos aikštelės, atokvėpio vietos, poilsavietės, mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai;

17.4. vystant pažintinį turizmą regioniniame parke, ypatingą dėmesį numatoma skirti geologinio paveldo eksponavimui;

17.5. autoturizmo ir dviračių turizmo trasos įrengiamos pritaikant ir pagerinant esamus kelius. Dviračių turizmo trasos ir pėsčiųjų pažintiniai takai turi kuo mažiau sutapti su intensyviai naudojamais automobilių keliais. Tose atkarpose, kur dviračių ir pėsčiųjų turizmo trasos ir takai sutampa su magistraliniu keliu A16, dviračių ir pėsčiųjų takai įrengiami atskiroje žemės juostoje šalia magistralinio kelio. Formuojant pažintinio turizmo trasas ir takus, tikslinga panaudoti išlikusias vaizdingas senkelių atkarpas;

17.6. stovyklavietės, kempingai, rekreaciniai pastatai ir kompleksai įrengiami ir statomi Tvarkymo plane numatytose vietose. Urbanizuotos rekreacinės aplinkos (NRu) kraštovaizdžio tvarkymo zonų sprendiniai miško žemėje įgyvendinami tiek, kiek jie neprieštaruoja Lietuvos Respublikos miškų įstatymo 11 straipsnio nuostatomis;

17.7. automobilių stovėjimo aikštelės, atokvėpio vietos, poilsavietės, apžvalgos aikštelės ir mažieji kraštovaizdžio architektūros statiniai prie pažintinio turizmo trasų ir takų bei lankomų objektų regioninio parko direkcijos iniciatyva gali būti įrengiami ir statomi Tvarkymo plane nenumatytose vietose;

17.8. regioniniame parke esančios sodybos, nepriklausomai nuo funkcinio prioriteto zonos, gali būti pritaikomos kaimo turizmo paslaugoms teikti.

18. Regioninio parko rekreacinio funkcinio prioriteto zonose numatoma:

18.1. Aukštadvario rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – gerinti esamų rekreacinės infrastruktūros objektų (Vilūnų stovyklavietės, poilsivietės Navos ežero šiaurinėje pakrantėje, Kartuvių kalno apžvalgos aikštelės ir kt.) įrangą, prie Navos ežero įrengti naują poilsivietę, stovyklavietę ir kempingą, nutiesti dviračių ir pėsčiųjų taką nuo Aukštadvario iki Vilūnų, plėtoti kaimo turizmo paslaugas ir infrastruktūrą Aukštadvario miestelyje, Nevaršonių, Nikronių, Purvynų, Vilūnų ir Vladislavos kaimuose bei Krakės viensėdyje, kraštovaizdžio formavimo kirtimais atverti šiaurines Aukštadvario HE tvenkinio pakrantes, kurti ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo miško parkus;

18.2. Aukšlinio rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – plėtoti kaimo turizmo paslaugas ir infrastruktūrą, kurti ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo miško parką, Bagdononių HE tvenkinio pakrantėje įrengti stovyklavietę;

18.3. Drabužio rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – plėtoti kaimo turizmo paslaugas ir infrastruktūrą, įrengti kempingą, kurti ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo miško parką;

18.4. Grendavės, Tolkiškių, Verniejaus rekreacinio funkcinio prioriteto zonose – plėtoti kaimo turizmo paslaugas ir infrastruktūrą;

18.5. Gudžionių rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – plėtoti kaimo turizmo paslaugas ir infrastruktūrą, pietinėje Vilūnų ežero pakrantėje įrengti stovyklavietę;

18.6. Juodžiuko, Spindžiaus ir Ungurio rekreacinio funkcinio prioriteto zonose – plėtoti kaimo turizmo paslaugas ir infrastruktūrą, kurti ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo miško parką;

18.7. Stareinės rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – plėtoti kaimo turizmo paslaugas ir infrastruktūrą, ant Tado Blindos kalvos įrengti apžvalgos aikštelę;

18.8. Strėvos rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – plėtoti kaimo turizmo paslaugas ir infrastruktūrą, tvarkyti senkelio atkarpą, rekonstruoti tiltą ties buvusio vandens malūno užtvanka, gerinti poilsivietės įrangą Stankos ežero šiaurinėje pakrantėje, Stankos ežero pietinėje pakrantėje įrengti stovyklavietę ir kurti ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo miško parką;

18.9. Tolkiškių II rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – plėtoti kaimo turizmo paslaugas ir infrastruktūrą, įrengti kempingą, tvarkyti Tolkiškių dvarvietės želdinius;

18.10. Vilkokšnio-Kojos rekreacinio funkcinio prioriteto zonoje – plėtoti kaimo turizmo paslaugas ir infrastruktūrą, rekonstruoti esamus poilsio kompleksus, įrengti poilsivietes prie Saloviškių ir Pakojo ežerų, kurti ekstensyvaus rekreacinio pritaikymo miško parkus.

19. Ties įvažiavimais į regioninį parką siūloma įrengti „parko vartus“ – sustojimo ir trumpalaikio poilsio vietas su informaciniais stendais, kuriuose pateikiama informacija apie Regioninio parko vertybes ir lankymo galimybes. „Parko vartus“ siūloma įrengti prie magistralinio kelio A16 ties Lavariškių ir Strėvos kaimais bei prie krašto kelio Nr. 221 ties Čižiūnų kaimu.

20. Siūlomos regioninio parko autoturizmo trasos:

20.1. nacionalinių ir regioninių autoturizmo trasų „Keturių sostinių kelias“, „Jono Pauliaus II piligrimų kelias“, „Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“ ir „Dzūkijos parkų žiedas“ atkarpa pagal magistralinį kelią A16 (brėžinyje žymima A1): Lavariškės – Aukštadvaris – Mackantiškės – Strėva – Stanislaviškės (apie 20 km);

20.2. tranzitinė autoturizmo trasa istoriniu Semeliškių-Onuškiu keliu (A2; į Regioninį parką patenka 7 km ilgio atkarpa Čižiūnai – Aukštadvaris – Totoriškės);

20.3. Aukštadvario regioninio parko autoturizmo trasa (A3): Strėva – Drabužninkai – Lausgeniai – Karaliūnai – Jankovicai – Saloviškės – Žuklijai – Panošiškės – Galaverknis – Antakalnis – Savaitiškės – Grendavė – Bičiūnai – Tolkiškės – Karaliūnai – Pakalninkai – Derionys – Babrauninai – Nikronys – Vilūnai – Aukštadvaris (apie 58 km);

20.4. autoturizmo atkarpa Aukštadvaris – Velnio duobė (A4; apie 4 km);

20.5. autoturizmo atkarpa Semeliškės – Užuguostis – Gedanonys – Gelionys – Lavariškės – Aukštadvaris (A5; apie 24 km).

21. Siūlomos regioninio parko dviračių ir pėsčiųjų turizmo trasos:

21.1. EuroVelo 11 koridoriaus „Rytų Europos takas“ atkarpa (D1): Gineitiškės – Alešiškės – Gudžionys – Zabarauškai – Aukštadvaris – Vilūnai – Nikronys – Babrauninkai – Derionys – Grinkavos malūnas – Drabužninkų kalvos – Pakalninkai – Karaliūnai – Lausgeniai – Spindžiaus miškas – Strėva – Kozelkiškės – Bagdononys (apie 35 km);

21.2. dviračių turizmo trasa „Vilkokšnio žiedas“ (D2): Grendavė – Žalioji – Tolkiškės – Derionys – Grinkavos malūnas – Drabužninkų kalvos – Pakalninkai – Karaliūnai – Tolkiškės – Jankovicai – Saloviškės – Žuklijai – Panošiškės – Galaverknis – Žydkaimis – Antakalnis – Savaitiškės – Grendavė (apie 35 km);

21.3. alternatyvi dviračių turizmo trasos „Vilkokšnio žiedas“ atkarpa tarp Saloviškių ir Jankovicų (D2a): Saloviškių ežeras – Saloviškės (Saloviškių pilkapiai) – Vytautavos bažnyčia – stiklo gamybos vieta – Kamaravos dvarvietė – Jankovicai (apie 8 km);

21.4. dviračių turizmo trasa „Verknės žiedas“ (D3): Aukštadvaris – Ravai – Rangava – Rangavos šaltiniai – Šafarnios velniaduobės – Kruncikai – Kaliūkščiai – Gaižiūnai – Jasudonys – Kareiviškės – Šadžiūnai – Alešiškės – Gudžionys – Zabarauškai – Aukštadvaris (apie 25 km);

21.5. alternatyvi dviračių turizmo trasos „Mergiškių žiedas“ atkarpa tarp Aukštadvario ir Antaveršio (DP1a): Aukštadvaris – Lavariškių piliakalnis – Vigodka – Amerikos lobas – Ustronės riedulynas – Antaveršio kaimas (apie 7 km);

21.6. pietinė „Strėvos žiedo“ dviračių ir pėsčiųjų turizmo trasa (DP3): Strėva – Strėvos įgriuva – Drabužninkų pilkapynas – Spindžiaus ir Spindžiuko protaka – Lausgenių pilkapiai – Lausgenių velniabalė ir raudonžemio išeiga – Lausgenių eglė – Spindžiaus kaimas – Strėvos pilkapiai – Karališkoji virtuvė – Strėva (apie 14 km);

21.7. šiaurinė „Strėvos žiedo“ dviračių ir pėsčiųjų turizmo trasa (DP4): Strėva – Kozelkiškės – Bagdononių hidroelektrinė – Grinapolis – Žiezulis – Bygaudo uosis – Aukšlinio liepa – Aukšlinės kaimas – Strėvos piliakalnis – Strėva (apie 12 km).

22. Siūlomi regioninio parko mokomieji pažintiniai takai:

22.1. Gelionių mokomasis pažintinis takas (P3), apjungiantis Antaveršio ir Gelionių duobes, Gelionių ežerą, Gelionių ąžuolą, Ustronės riedulyną (apie 3 km);

22.2. Skrebio miško mokomasis pažintinis takas (P4), skirtas supažindinti lankytojus su Skrebio miško ekosistema, botaninėmis ir zoologinėmis vertybėmis bei Mošos archeologiniu kompleksu (apie 3 km) ir sujungtas su Aukštadvario miesteliu bei Naujasodžių senkeliu;

22.3. Škilietų mokomasis pažintinis takas (P4), skirtas supažindinti lankytojus su Škilietų ežerų ir jų apylinkių gamtinėmis vertybėmis, Akmenių pilkapiiais (apie 1,4 km).

23. Siūloma optimizuoti dviračių ir pėsčiųjų turizmo trasos „Mergiškių žiedas“ maršrutą tarp Gedanonių ir Antaveršio kaimų, trasą vedant pro Gelionių kalvą ir Antaveršio duobę.

24. Būtina nutiesti pėsčiųjų ir dviračių taką nuo Aukštadvario iki Vilūnų kaimo (šalia magistralinio kelio A16, panaudojant išlikusias senelio atkarpas; apie 2 km). Šis takas yra būtina EuroVelo 11 koridoriaus „Rytų Europos takas“ dalis, be to, jis sujungs Aukštadvario miestelį su Aukštadvario HE šiaurinėje pakrantėje esančiomis poilsiavietėmis, Skrebio miško pažintiniu taku.

25. Numatoma pratęsti Velnio duobės taką, sudarant sąlygas lankytojams apeiti Velnio duobę nenusileidžiant į duobės dugną.

26. Regioniniame parke vandens turizmas vystomas šiomis trasomis:

26.1. Verknės vandens turizmo trasa (V1). Turistų srautą šioje trasoje siūloma riboti pavasarį ir vasaros pradžioje (balandžio-birželio mėn.), siekiant sumažinti neigiamą poveikį perintiems paukščiams ir neršiančioms lašišinėms žuvims;

26.2. Strėvos vandens turizmo trasa (V2). Siekiant išvengti neigiamo poveikio Spindžiaus kraštovaizdžio draustinyje saugomoms rūšims, šią trasą siūloma pradėti nuo Strėvos kaimo.

27. Siekiant pagerinti kraštovaizdžio apžvalgos sąlygas, numatoma:

27.1. įrengti apžvalgos bokštą Gedanonių kaime, rekonstruojant ir pritaikant 1960 m. statytą televizijos retransliacijos bokštą (Aukštadvario kalvyno panoramai apžvelgti);

27.2. įrengti apžvalgos aikšteles Antakalnio kaime (prie kadagyno, Vilkokšnio ežero panoramai apžvelgti), Derionių kaime (ant kalvos prie kelio į Babrauninkus, Verknės aukštupio slėnio panoramai apžvelgti), Grinapolio kaime (prie kelio į Bagdononis, Strėvos slėnio ir

Bagdononių HE tvenkinio panoramai apžvelgti), Grendavės kaime (Vilkokšnio ežero panorama apžvelgti), Julijanavos kaime (prie kelio į Strėvą, Spindžiaus kaimo panoramai apžvelgti), Pakalninkų kaime (etnokultūrinio kaimo panoramai apžvelgti), Savaitiškių kaime (Vilkokšnio ežero terasoms apžvelgti), Spindžiaus kaime (Spindžiaus ežero panoramai apžvelgti), Stareinės kaime (ant Tado Blindos kalvos, kaimo ir ežero panoramai apžvelgti), Tolkiškių kaime (Vilkokšnio ežero ir Verknės aukštupio slėnio panoramai apžvelgti), prie Antaveršio duobės, Aukštadvario-Vyšniūnų senkelio (Verknės vidurupio slėnio panoramai apžvelgti), Drabužninkų kalvose (Verknės aukštupio slėnio panoramai apžvelgti), prie Škilietų ežerėlių, Strėvos piliakalnio.

VI SKYRIUS

GYVENVIEČIŲ IR INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS KRYPTYS

28. Pagrindinis gyvenviečių ir infrastruktūros plėtros regioniniame parke principas – kompaktiškai užstatytų kaimų ir Aukštadvario miestelio vystymas ir viešosios infrastruktūros gerinimas, siekiant patenkinti vietos gyventojų ir lankytojų reikmes.

29. Visuose kompaktiškai užstatytuose regioninio parko kaimuose ir Aukštadvario miestelyje skatinama įrengti šiuolaikinę technologijos lygį atitinkančius inžinerinius tinklus, gerinama kelių, gatvių, aikščių ir kiemų danga. Likusioje teritorijoje pirmenybė teikiama individualioms vandens tiekimo bei nuotekų utilizavimo sistemoms. Prioritetas teikiamas inžinerinei įrangai, ku mažiau keičiančiai tradicinį gyvenvietės vaizdą bei esamą kraštovaizdžio pobūdį. Siūloma pakeisti orines elektros perdavimo linijas požeminiais kabeliais, pirmiausia kraštovaizdžio draustiniuose.

30. Miestelių ir kaimų plėtra ir užstatymo sutankinimas galimas kraštovaizdžio atnaujinamojo tvarkymo (G_{Er}), ekstensyvaus ir intensyvaus rekreacinio tvarkymo (G_{Re}, G_{Ri}), sugriežtinto geokologinio ir vizualinio reguliavimo (G_{Ae}, G_{Ai}), ekstensyvaus ir intensyvaus bendrojo tvarkymo (G_{Ūe}, G_{Ūi}) miestelių, kaimų ar jų dalių kraštovaizdžio tvarkymo zonose. Siekiant užtikrinti harmoningą Aukštadvario miestelio vystymą, tikslinga parengti miestelio bendrąjį planą.

31. Bendrojo apsauginio ūkininkavimo agrarinių teritorijų (Ž_{Ab}) kraštovaizdžio tvarkymo zonose leidžiama kurti naujas sodybas ne mažesniuose kaip 6 ha žemės sklypuose.

32. Regioniniame parke siekiama gerinti bendrojo naudojimo kelius, pagal poreikį pritaikant juos pažintiniam turizmui. Tvarkant regioninio parko kelius, pirmenybė turi būti teikiama Tvarkymo plane pažymėtoms atkarpoms ir numatomų pažintinio turizmo trasų bei privažiavimų prie lankomų objektų įrengimui. Pirmiausia siūloma tvarkyti šias kelių atkarpas:

32.1. kelią nuo Velnio duobės pro Škilietus, Pamiškės piliakalnį, Mergiškes iki Gedanonių (dviračių turizmo trasos „Mergiškių žiedas“ atkarpa, apie 4,8 km);

32.2. kelią nuo Aukštadvario pro Albinavos duobę, Poliesio palivarkvietę iki Gelionių duobės (dviračių turizmo trasos „Mergiškių žiedas“ atkarpa, apie 5,2 km);

32.3. kelią nuo Poliesio iki Gedanonių (dviračių turizmo trasos „Mergiškių žiedas“ atkarpa, apie 2,1 km);

32.4. istorinio kelio į Užuguostį atkarpa Aukštadvaris-Lavariškės-Rodomislė (autoturizmo ir dviračių turizmo trasų atkarpa, apie 6,3 km);

32.5. kelią per Giriotiškių kaimą iki Gedanonių kalno;

32.6. kelią nuo Ravų viensėdžio pro Tamelių I pas. karo vokiečių karių kapines, Rangavos alko šaltinius ir Šafarnės velniaduobes iki Aukštadvario-Vyšniūnų senkelio (dviračių turizmo trasos „Verknės žiedas“ atkarpa, apie 3,5 km);

32.7. kelią nuo Rodomislio per Giriotiškių kaimą iki Gedanonių kalvos (autoturizmo trasų atkarpa, apie 3 km);

32.8. kelią nuo Saloviškių iki Žuklijų (autoturizmo ir dviračių turizmo trasų atkarpa, apie 3,2 km);

32.9. kelią nuo Tolkiškių dvarvietės per Žaliosios kaimą iki Grendavės (dviračių turizmo trasos „Vilkokšnio žiedas“ atkarpa, apie 3 km);

32.10. kelią nuo Panošiškių kaimo iki Galaverknio-Strėvos kelio (dviračių turizmo trasos „Vilkokšnio žiedas“ atkarpa, apie 0,7 km);

32.11. kelią nuo Ignatiškių iki Spindžiaus kaimo (dviračių ir pėsčiųjų turizmo trasos „Strėvos žiedas“ atkarpa, apie 2,4 km).

33. Pažintiniam turizmui plėtoti būtina:

33.1 pastatyti tiltą dviratininkams ir autoturistams tarp Žaliųjų prūdelių (Žaliosios k.);

33.2. rekonstruoti automobilių tiltą ties buv. Strėvos vandens malūno užtvanka;

33.3. rekonstruoti dviratininkų ir pėsčiųjų tiltą per Samės upelį šalia Grendavės paplūdimio.
